

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. Nina Traciuc)

DECIZIE

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător:

Oleg Sternioală

Judecători:

Mariana Pitic, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat,

în cauza de insolabilitate la cererea introductivă depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la intentarea procesului de insolabilitate în privința Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017, prin care s-a respins cererea Serviciului Fiscal de Stat cu privire la repunerea în termen a cererii de admitere a creanței,

c o n s t a ț ă :

La 09 ianuarie 2017, Serviciul Fiscal de Stat a depus cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de insolabilitate în privința Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 (f.d.2-3).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2011 a fost admisă cererea introductivă depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”.

S-a intentat procedura de insolabilitate față de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13.

S-a ridicat dreptul lui Brănișteru Alexandru de administrare a Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13.

S-a desemnat administrator al insolabilității Purcel Igor.

S-a obligat administratorul insolabilității Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13, Purcel Igor: - să notifice creditorii Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 despre înregistrarea cererilor de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv al creanțelor în termen de cel mult 45 zile de la data intrării debitorului în procedura de insolabilitate, adică până la 21 aprilie 2017; - să facă un apel special în adresa creditorilor garantați cu propunerea de a preciza neîntârziat bunurile asupra cărora dețin un drept de preferință; - să verifice, să întocmească și să prezinte instanței de insolabilitate, nu mai târziu de data de 05 mai 2017, tabelul definitiv al creanțelor, proiectul bilanțului de lichidare care să reflecte

valoarea activelor sau actul de carență a acestora, inclusiv creanțele confirmate și datoriile, precum și un raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au condus la insolvabilitate, cu menționarea persoanelor cărora le-ar fi imputabile și premisele angajării răspunderii acestora în condițiile legii.

S-a stabilit ședința de validare a creanțelor și prima adunare de raportare pe data de 16 mai 2017, ora 11.30 (f.d.10).

La 21 august 2017, Serviciul Fiscal de Stat a depus cerere de validare a creanței, solicitând repunerea în termen și validarea creanței în sumă de 841 254, 45 de lei (f.d.15).

În motivarea cererii Serviciul Fiscal de Stat a indicat că întru determinarea tuturor obligațiilor față de buget a solicitat efectuarea unui control total în vederea asigurării veridicității și plenitudinii creanțelor înaintate spre validare în instanța de judecată. În rezultatul controlului a fost adoptată decizia asupra cazului de încălcare fiscală nr. 116/797 din 19 iulie 2017. Respectiv, la data inițierii procesului de insolvabilitate, debitorul admite restanță față de bugetul public național în sumă totală de 841 254, 45 de lei, dintre care: creanțe chirografare de rangul III – 667 644 de lei și creanțe chirografare de rangul VI- 173 610, 45 de lei.

Precizează că creanțele înaintate potrivit prezentei cereri nu conțin restanța față de Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat.

Invocă prevederile art. 145 alin.(2) din Legea insolvabilității, potrivit căruia la cererea întemeiată a creditorului, în cazuri excepționale, dacă instanța de judecată care examinează procesul de insolvabilitate constată că termenul de înaintare a creanțelor nu este respectat din cauza unor circumstanțe legate de persoana creditorului sau de obiectul creanței ori dacă nu s-a respectat procedura de notificare a intentării procesului, instanța de insolvabilitate repune, prin încheiere, în termen cererea de admitere a creanțelor.

Consideră că cererea sa a fost înaintată conform art. 145 alin.(2) din Legea insolvabilității, deoarece i-a acordat posibilitatea persoanei vizate în decizia din 19 iulie 2017 asupra cazului de încălcare fiscală- Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 de a-și exercita dreptul la executare benevolă sau de a contesta decizia organului fiscal în termen de 30 zile.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017 a fost respinsă ca neîntemeiată cererea Serviciului Fiscal de Stat cu privire la repunerea în termen a cererii de admitere a creanței în sumă de 841 254, 45 de lei.

La 22 noiembrie 2017, prin intermediul oficiului poștal Serviciul Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate și repunerea în termen a cererii de validare a creanței în valoare de 841 254, 45 de lei.

În motivarea cererii de recurs cu reiterarea circumstanțelor expuse în cererea de repunere în termen și de validare a creanțelor, a indicat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel, aceasta urmând a fi casată.

Menționează că obligațiile fiscale specificate în cererea de admitere a creanțelor s-au format în baza deciziei asupra cazului de încălcare fiscală, care nu au fost onorate de către debitor.

Prin referința depusă la 19 martie 2018 Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 în procedura falimentului a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat.

Conform art. 8 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Instanța de insolvență a adoptat încheierea contestată la 07 noiembrie 2017, iar Serviciul Fiscal de Stat a declarat recurs la 22 noiembrie 2017, prin intermediul oficiului poștal (f.d.35-37), ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

Studiind argumentele recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este neîntemeiat și urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Potrivit art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 1 alin.(4) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Din materialele cauzei rezultă că Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 07 martie 2017, prin care s-a intentat procedura de insolvență în privința Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13, a stabilit până la 21 aprilie 2017 termenul limită de înregistrare a cererilor de admitere a creanțelor pentru întocmirea tabelului definitiv. Termenul de verificare a creanțelor, de întocmire și comunicare a tabelului definitiv a fost stabilit până la 05 mai 2017, iar ședința de validare a creanțelor a fost numită pentru data de 16 mai 2017 ora 11.30 (f.d.10).

Dispozitivul hotărârii de intentare a procesului de insolvență a fost publicat în Monitorul Oficial nr. 85-91 (6008-6014) din 24 martie 2017 (f.d.28).

La 16 martie 2017 administratorul insolvenței Purcel Viorel a notificat Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2017 s-a intentat procesul de insolvență în privința Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău și a solicitat eliberarea informației privind datoriile contribuabilului nominalizat față de buget. S-a notificat că

data de 21 aprilie 2017 este termenul limită de înregistrare a cererilor de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv al creanțelor (f.d.26).

Conform art. 140 alin. (2) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, cererea de admitere a creanței se depune în termenul stabilit în hotărârea de deschidere a procedurii sau în termenul indicat în notificarea administratorului provizoriu. Termenul-limită pentru creditorii privind înregistrarea cererii de admitere a creanțelor în vederea întocmirii tabelului preliminar este de 30 de zile calendaristice, iar pentru întocmirea tabelului definitiv, de 45 de zile calendaristice de la data intrării în procedură. Excepție fac obligațiile fiscale al căror termen este de 90 de zile calendaristice de la data intrării în procedură.

Serviciul Fiscal de Stat a depus cererea de validare a creanței doar la 21 august 2017, în afara termenului acordat de instanța de insolvență în hotărârea de intentare a procesului de insolvență.

Conform art. 145 alin. (2) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, la cererea întemeiată a creditorului, în cazuri excepționale, dacă instanța de judecată care examinează procesul de insolvență constată că termenul de înaintare a creanțelor nu este respectat din cauza unor circumstanțe legate de persoana creditorului sau de obiectul creanței ori dacă nu s-a respectat procedura de notificare a intentării procesului, instanța de insolvență repune, prin încheiere, în termen cererea de admitere a creanțelor.

La caz, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017 a fost respinsă cererea de repunere în termen a cererii de validare a creanței depusă de Serviciul Fiscal de Stat.

Verificând legalitatea și temeinicia încheierii contestate în raport cu criticile formulate în recurs și materialele cauzei, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile raportului juridic litigios, instanța de recurs consideră că instanța de insolvență întemeiată a ajuns la concluzia respingerii cererii de repunere în termen a creanței din următoarele motive.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Contrar faptului că a fost notificat de către administratorul insolvenței despre intentarea procesului de insolvență conform rigorilor stabilite de lege precum și că dispozitivul hotărârii de intentare a procesului de insolvență a fost publicat în Monitorul Oficial încă la data de 24 martie 2017, Serviciul Fiscal de Stat a depus cererea de validare a creanței la 21 august 2017, cu mult peste termenul stabilit de instanța de insolvență.

În motivarea cererii de repunere în termen a cererii de validare a creanței, recurentul a invocat că prin decizia asupra cazului de încălcare fiscală din 19 iulie 2017

s-a calculat restanța Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău față de bugetul de stat în mărime de 841 254, 45 de lei.

Instanța de recurs reține că deși decizia asupra cazului de încălcare fiscală, care este temei de validare a creanței, a fost emisă la 19 iulie 2017, cererea de validare a creanței a fost depusă doar la 21 august 2017.

Respectiv, în speță Serviciul Fiscal de Stat nu a invocat nici un argument plauzibil care ar constitui temei de repunere în termen a cererii de validare a creanței.

În aceste circumstanțe instanța de insolabilitate întemeiat a constatat că cererea de repunere în termen a fost prezentată cu omiterea termenului de 30 zile prevăzut de art. 116 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă la fel prevede că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În conformitate cu art. 10 alin. (3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Serviciul Fiscal de Stat nu a depus diligența necesară pentru a stabili dacă Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13 din Chișinău înregistrează careva datorii față de bugetul de stat și a înainta cererea de validare a creanței în interiorul termenului stabilit de instanța de insolabilitate.

Or, încă la 16 martie 2017 administratorul provizoriu Purcel Viorel a expediat Serviciului Fiscal de Stat notificare precum că până la 21 aprilie 2017 este termenul limită de înregistrare a cererilor de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv al creanțelor.

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par

să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen.

Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință.

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017 este legală, iar argumentele invocate în cererea de recurs poartă caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017, prin care s-a respins cererea Serviciului Fiscal de Stat cu privire la repunerea în termen a cererii de admitere a creanței, în cauza de insolvență la cererea introductivă depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la intentarea procesului de insolvență în privința Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 13.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Oleg Sternioală

Judecători

Mariana Pitic

Nicolae Craiu